

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2736/2020
25.11.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић, Гордане Комненић, Бисерке Живановић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“, Београд, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3151/19 од 25.02.2020. године, у седници одржаној 25.11.2020. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3151/19 од 25.02.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3151/19 од 25.02.2020. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 299/17 од 26.06.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 299/17 од 26.06.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиоцу за период од септембра 2014. године закључно са августом 2015. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада солидарно плате појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ обавезе да тужиоцу за период од септембра 2015. године закључно са септембром 2017. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада плати појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиоцу за период од септембра 2014. године закључно са августом 2015. године на име накнаде трошкова за регрес солидарно плате појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се тужени АД за железнички превоз путника АД за управљање

јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ обавезе да тужиоцу за период од септембра 2015. године закључно са септембром 2017. године на име накнаде трошкова за регрес плати појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом петим изреке, одбијен је алтернативни тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиоцу за период од септембра 2014. године закључно са августом 2015. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада солидарно плате појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом шестим изреке, одбијен је алтернативни тужбени захтев којим је тражено да се тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ обавезе да тужиоцу за период од септембра 2015. године закључно са септембром 2017. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада плати појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом седмим изреке, одбијен је алтернативни тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезу да тужиоцу за период од септембра 2014. године закључно са августом 2015. године на име накнаде трошкова за регрес солидарно плате појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом осмим изреке, одбијен је алтернативни тужбени захтев којим је тражено да се тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ обавезе да тужиоцу за период од септембра 2015. године закључно са септембром 2017. године на име накнаде трошкова за регрес плати појединачне месечне износе са припадајућом законском затезном каматом ближе одређеним овим ставом изреке. Ставом деветим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3151/19 од 25.02.2020. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Применом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 и 87/18), посебна ревизија се може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права. Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Правноснажном пресудом, одлучено је о захтеву тужиоца за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Имајући у виду различиту праксу Апелационог суда у Крагујевцу о овом правном питању у односу на остале апелационе судове, као и у односу на правно схватање Врховног касационог суда изражено у предметима са идентичним правним и чињеничним стањем, произилази да у конкретном случају постоји потреба одлучивања о посебној

ревизији, ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. ЗПП, на основу чега је и одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је уговор о раду закључио је са туженим „Железнице Србије“ АД Београд 05.02.2003. године, за послове Након закљученог уговора о раду, закључио је више анекса уговора о раду, а последњи анекс уговора о раду (и то пре статусних промена и закљученог анекса из августа 2015. године), закључен је са туженим „Железнице Србије“ а.д. Београд. Почев од 01.09.2015. године па надаље тужилац није у радном односу код „Железнице Србије“ а.д. Београд, јер је његов уговор о раду због статусних промена пренет код туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“.

Одлуком Владе РС од 02.07.2015. године извршене су статусне промене код туженог „Железнице Србије“ АД, издвајањем уз оснивање нових акционарских друштава, међу којима је и АД „Инфраструктура железнице Србије“. Након извршених статусних промена код правног претходника тужених, на основу понуде за преузимање уговора о раду, тужилац је закључио анекс уговора о раду са туженим АД „Инфраструктура железнице Србије“. Према закљученом уговору о раду са анексима, запослени има право на зараду за обављени рад и време проведено на раду, зараду по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца и друга примања у складу са законом и колективним уговором. У Колективном уговору који се у спорном периоду примењивао код тужених, није наведена новчана вредност спорних накнада, нити су оне новчано исказане, већ је одређено да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. У спорном периоду тужени у листама са обрачунима зарада тужиоцу нису исказивали новчани износ спорних накнада. Тужилац тужбом у овој правној ствари потражује накнаду трошкова за исхрану у току рада и накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора у периоду од септембра 2014. године закључно са септембром 2017. године, наводећи да му у спорном периоду тужени ове накнаде нису исплаћивали.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев налазећи да су тужиоцу тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес исплаћене, тако што су му урачунате приликом обрачуна зараде и утврђене кроз вредност радног часа.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Чланом 118. тачка 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС” бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 75/14) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Почев од 01.10.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорати мањи или већи износ

регреса и топлог obroка, од онога који је предвиђен Општим Колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка.

Анексом Колективног уговора АД „Железнице Србије“ („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је одређено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављен рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора, док је одредбом члана 5. став 1. Анекса, затим чланом 18. став 2. анекса 7. Колективног уговора од 23.06.2014. године, као и чланом 57. став 2. Колективног уговора за ЈП „Железнице Србије“ АД („Сл. гласник РС бр. 4/2015) прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час.

По оцени Врховног касационог суда, није извршена конкретизација овог права из наведене одредбе Колективног уговора („Сл. гласник РС“ бр. 4/2015), а које је идентично регулисана и Анексом Колективног уговора („Сл. гласник РС“ бр. 4/06), јер се из оваквог утврђења вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова за исхрану и регрес, с обзиром да ове накнаде нису одређене у номиналном износу, нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. При том висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате. То значи да уколико би се прихватило становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, тада висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно.

Имајући у виду да нижестепени судови, због погрешне примене материјалног права нису ценили правилност обрачуна и висине тражене накнаде за топли оброк и регрес, што значи да је на тај начин чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање имајући у виду примедбе из овог решења, а потом донети правилну и закониту одлуку.

Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић